

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА
ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ»

30 квітня 2025 року

Одеса

УДК 321(477)(063)

С91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 26 червня 2025 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т.О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Проноза І.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 30 квітня 2025 року. Одеса ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025. 253с.

УДК 321(477)(063)

С91

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025

© Центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025

27. **Малюта В. В., Швець С. Л. PR-СТРАТЕГІЇ ЯК ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬНУ ДУМКУ** 136
28. **Мужеляк Ю. МОВНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯЦІЇ У ПУБЛІЧНОМ ДИСКУРСІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ** 139
29. **Наумкіна С. М. МОДЕЛЬ «ВІЙСЬКОВОЇ ЕКОНОМІКИ» ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЯ У «ЕКОНОМІКУ ВІДНОВЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ** 142
30. **Наумкіна С. М., Долгов М. О. ДЕСТРУКТИВНІ ТА КОНСТРУКТИВНІ ВИМІРИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У ПОЛІТИЦІ** 149
31. **Наумкіна С.М., Левінець М.Ю. РОЛЬ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ** 155
32. **Наумкіна С. М., Попозгло А. С. ВІДБУДОВА УКРАЇНИ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ФІНАНСОВІ ПЕРСПЕКТИВИ** 160
33. **Петраков М. О. МЕМОРІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ** 165
34. **Полуяктова О. В. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ** 171
35. **Присяжний А. М. Проноза І. І. ПОЛІТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МЕХАНІЗМАХ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ** 173
36. **Приходько С. М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД** 177
37. **Проноза І.І.,Скоробогатов А.В. СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОПРОПАГАНДИ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ** 182
38. **Ростецька С. І. КОМПОНЕНТИ І МАРКЕРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ** 187
39. **Руцький С. В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПЕРЕВАГИ ЯК ОСНОВИ МЕРЕЖЕВОЇ ВІЙНИ ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА** 191
40. **Скриль С .А. ЮРИДИЧНИЙ АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА** 197

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРПРОПАГАНДИ ТА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

*Проноза Інна Іванівна,
к.політ.н., доцент,
доцент кафедри політичних наук і права
соціально-гуманітарного факультету
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса*

*Скоробогатов Артем Вадимович
аспірант кафедри політичних наук і права
соціально-гуманітарного факультету
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса*

В умовах гібридної війни, яку Російська Федерація веде проти України, інформаційний фронт набуває не менш важливого значення, ніж бойові дії на полі бою. Масштабна та системна інформаційна агресія, спрямована на дискредитацію України, підрив її міжнародної підтримки та деморалізацію суспільства, вимагає від держави розробки та ефективної реалізації власної системи стратегічних комунікацій (СтратКом). Актуальність теми полягає у критичній необхідності для України не лише спростовувати ворожі наративи, але й проактивно формувати власний позитивний міжнародний імідж, мобілізувати підтримку світової спільноти та зміцнювати національну стійкість.

Методологія дослідження включає аналіз контенту, дискурс-аналіз, кейс-стаді, аналіз стратегічних документів та експертні оцінки.

Стратегічні комунікації (СтратКом) визначаються як скоординоване та цілеспрямоване використання комунікаційних можливостей держави та її партнерів для просування національних інтересів, досягнення стратегічних цілей та впливу на обрані аудиторії. В умовах гібридної війни, де

інформаційний компонент відіграє одну з провідних ролей, СтратКом стають критично важливим інструментом державної політики.

Цілі та завдання стратегічних комунікацій в умовах інформаційної агресії є багатогранними. Вони включають: протидію ворожій пропаганді та дезінформації шляхом їх виявлення, спростування та розвінчування; формування та просування власних наративів, які б пояснювали позицію держави, її цінності та цілі; зміцнення національної стійкості та єдності суспільства перед зовнішніми інформаційними загрозами; мобілізацію міжнародної підтримки (політичної, економічної, військової, гуманітарної) шляхом формування позитивного іміджу країни та донесення правди про події; а також делегітимізацію агресора в очах світової спільноти [1, с. 77-80].

Специфіка українського контексту полягає, по-перше, в асиметричному характері інформаційного протистояння з Російською Федерацією, яка володіє значно більшими ресурсами для ведення пропаганди. По-друге, це необхідність швидкого реагування на постійно змінювану інформаційну ситуацію та нові фейки. По-третє, це висока роль цифрових платформ та соціальних медіа як основних каналів поширення інформації та контрпропаганди, а також значний внесок громадянської журналістики та волонтерських ініціатив.

В основі українських стратегічних комунікацій лежить низка ключових наративів, спрямованих як на внутрішню, так і на зовнішню аудиторію. Серед них: справедливий, оборонний характер війни України проти російського агресора; єдність української нації у боротьбі за свою свободу та незалежність; непохитність європейського та євроатлантичного вибору України; стійкість, мужність та героїзм Збройних Сил України та всього українського народу; злочинний характер дій російського режиму та армії, порушення ними міжнародного права та прав людини; а також Україна як захисниця демократичних цінностей та безпеки всієї Європи.

Діяльність державних інституцій у сфері СтратКом координується на різних рівнях. Ключову роль відіграють Офіс Президента України, який визначає основні напрямки інформаційної політики, Міністерство закордонних справ України та дипломатичні представництва, що працюють із закордонними аудиторіями, Міністерство оборони України та Збройні Сили України, які інформують про перебіг бойових дій та спростовують ворожі фейки. Важливими інституціями є також Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційної політики та Центр протидії дезінформації при РНБО, які займаються аналізом інформаційних загроз та розробкою контрзаходів [2].

Значний внесок у формування міжнародного іміджу України робить публічна, культурна та цифрова дипломатія. Це включає організацію міжнародних заходів, виставок українського мистецтва, промоцію української культури та історії, активну роботу в соціальних мережах, залучення відомих світових діячів до підтримки України (наприклад, через платформу UNITED24 тощо).

Неможливо переоцінити роль українських медіа, незалежних журналістів, фактчекінгових організацій (таких як StopFake, VoxCheck, «Детектор Медіа2) та численних волонтерських інформаційних ініціатив (наприклад, InformNapalm, проекти з кібербезпеки). Саме вони часто першими виявляють та спростовують російські фейки, проводять власні розслідування та доносять правдиву інформацію до широкої аудиторії як в Україні, так і за кордоном.

Оцінка ефективності українських стратегічних комунікацій свідчить про значні успіхи, особливо після повномасштабного вторгнення 2022 року. Вдалося мобілізувати безпрецедентну міжнародну військову, фінансову, політичну та гуманітарну допомогу, значною мірою змінити сприйняття України у світі – від об'єкта геополітики до активного суб'єкта, що бореться за власну свободу та європейські цінності. Українські

наративи про справедливість боротьби та героїзм народу знайшли широкий відгук у західних суспільствах [3].

Однак, система українських СтратКом стикається із серйозними викликами. Одним із головних є так звана «втома від війни» у міжнародній аудиторії, що вимагає постійного пошуку нових підходів та кутів подачі інформації. Іншим викликом є потужні фінансові та організаційні ресурси російської пропагандистської машини, яка адаптується та використовує все більш витончені методи дезінформації. Існує також проблема недостатньої координації зусиль між різними державними органами, а також між державним сектором та громадянським суспільством і медіа.

Проблемними аспектами залишаються забезпечення проактивності українських комунікацій (не лише реагування, а й нав'язування власного порядку денного), ефективна сегментація цільових аудиторій (з урахуванням їхніх культурних, політичних та ментальних особливостей) та гнучка адаптація комунікаційних стратегій до швидкоплинного інформаційного середовища та нових викликів, таких як поширення технології deepfake.

Напрямами вдосконалення системи стратегічних комунікацій України мають стати: посилення аналітичної складової для кращого розуміння аудиторій та ефективності власних дій; інвестиції в створення якісного, креативного та багатомовного контенту; розвиток власних медійних платформ з міжнародним охопленням; системне навчання та підготовка фахівців у сфері СтратКом; а також поглиблення стратегічного партнерства з міжнародними організаціями, урядами дружніх країн та світовими медіа для спільної протидії дезінформації та просування об'єктивної інформації про Україну [Див. детал.: 4].

Отже, стратегічні комунікації стали для України одним із ключових інструментів у протистоянні російській інформаційній агресії, важливим елементом національної безпеки та оборони. Завдяки скоординованим зусиллям держави, громадянського суспільства та медіа вдалося досягти

значних успіхів у мобілізації міжнародної підтримки, формуванні позитивного іміджу країни та розвінчуванні ворожих наративів. Однак, в умовах тривалої та виснажливої інформаційної війни, Україна стикається з новими викликами, що вимагають постійного вдосконалення системи стратегічних комунікацій. Підвищення їхньої ефективності залежить від посилення координації, забезпечення проактивності, кращого розуміння цільових аудиторій, інвестицій у якісний контент та технології, а також від розвитку міжнародного партнерства. Успіх на інформаційному фронті є не менш важливим, ніж на полі бою, для забезпечення перемоги України та її сталого демократичного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дубов Д. В. *Цілі та завдання стратегічних комунікацій в системі національної безпеки України. Стратегічні пріоритети. Серія: Політика. 2023. № 1 (15). С. 75–82.*
2. *Міністерство закордонних справ України. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України. Київ, 2021.*
3. Baranets, I., Shevchenko, T. *The Effectiveness of Ukraine's Strategic Communications in Mobilizing International Support: A Post-2022 Assessment. Journal of Public Affairs. 2024. Vol. 24, Issue 2.*
4. *NATO Strategic Communications Centre of Excellence (StratCom COE). Countering Russian Disinformation in the Context of the War in Ukraine: Lessons Learned. Riga, 2023. URL: <https://stratcomcoe.org/publications>*